

بهره و گورانکاری قوّل و بنه‌رته‌تی له سیاسه‌تی کوردیدا

ئه‌یوب بارزانی

جورنالیستی ئەمریکی (ئیدگار سنو)، له سییه‌کانی چاخی رابردو له‌سه‌ر زه‌لیلی و کۆیله‌یه‌تی گه‌لی چین ده‌نوسیت که زور که‌سانی ئەوروپای پاش سه‌ره‌دانیاں بوّ چین، تییینیییه‌کیان لا دروست ده‌بوو. ئەم تییینیییه بریتی بوو له‌وه‌ی که پیاوی چینی به‌ره‌ه‌لست له مافه‌کانی خو‌ی، له شه‌ره‌ف و ناموسی خو‌ی نا‌کا، سه‌رشو‌پری وسته‌مکارییان قه‌بو‌له، (ئیدگار سنو) پاش ئەوه‌ی رو‌یشت و ماوه‌یه‌ک له گه‌ل سوپای سو‌ری چینی مایه‌وه و گه‌فتو‌گۆی له گه‌ل شوون ئینلای و ماوتزیدونگ و سه‌رکرده‌کانی تری سوپای سو‌ر کرد، ده‌ل‌یت:

"به‌لام من به‌هه‌له‌دا چوبووم، جوتیاری جینی نه‌خه‌مسارده، نه‌ترسنوکه، نه‌و کاتیک شه‌ر ده‌کا، که میتود ، ری‌کخراو، سه‌رکرده‌ی لی‌هاتوو، پروگرامی ری‌کوپیک ، ئومید و جه‌ک لای په‌یدا ده‌بی‌ت.¹"

چینی ئە‌مرو هه‌مومان ده‌بینین به‌چی ئاستیک گه‌یشتوو.

سه‌رکرده‌ی گه‌لیک، چ به‌باش یان خراب، هه‌میشه‌کاری گه‌وره‌ی له‌سه‌ر هه‌ست و ده‌رون و ره‌وش و هه‌لو‌یستی گه‌له‌که‌ی هه‌یه. گه‌لانی عه‌ره‌ب له‌روژه‌لاتی ناوه‌راست، که‌وتونه‌ته‌ناو ته‌له‌ی که‌سانی دکتاتۆر، ته‌ماع کار، پیسخۆر و بی‌شه‌رم. رژی‌می دکتاتۆری نه‌ی هه‌یشت گه‌له‌کانی ئەم هه‌ریمه‌ بین به‌خاوه‌ن که‌رامه‌ت و پێشکه‌وتن و ته‌مه‌دون و روخساندنی و ئاسایشی نه‌ته‌وه‌یی، ته‌نانه‌ت تامی ئازادی و سه‌ربه‌خووییان نه‌چێشتوو. گه‌ل وه‌ک که‌وته (مه‌ر) یان (گارن) مامه‌له‌ له‌گه‌ل کراوه.

گروپه‌که‌ی ده‌سته‌لاتی هه‌ولێری ، که به‌سایه‌ی تانکی سه‌دام حوسه‌ین داگیرکرا و پێیان‌درا، به‌هه‌مان شیوه مامه‌له‌ له‌گه‌ل کورد ده‌کات، نه‌ک ته‌نیا قو‌رخکردنی ده‌سه‌لات و به‌تالان بردنی سامانی و‌لات ، به‌ل‌کو هه‌ولی داوه هه‌مو هه‌ستیکی دادپه‌روه‌ری و نیشتمانیی و مرو‌قاییه‌تی تیکی ده‌له‌ناو کومه‌لگای کوردستاندا، ناهێلی (البديل الديمقراطية) سه‌ره‌له‌بدات، ری‌کخراوی مه‌ده‌نی و جه‌ماوه‌ری سه‌ربه‌خوو بوونی نیه‌له‌ناو کومه‌لگای کوردوستانی ، مه‌گه‌ر به‌ناو به‌لام بی‌ناوه‌رووک . که کومه‌لگا لاواز بوو تا ئەم راده‌یه ، ده‌سه‌لاتی بی‌له‌غاو سواری کومه‌لگا ده‌بی ، به‌بی‌هیچ مه‌ترسیه‌ک له‌سه‌ر هه‌بوونی خو‌ی.

¹ Edgar Snow. Red Star Over China. Grove Press New York. 1968. P.216

پاش 1991 ، چهكدارهكانی حزبه دهسه‌لآت دارهكان به‌ره‌نگاری هیچ هیزه‌کی داگیره‌نه‌بووه، به‌لام دژی یَکتر ، کوری کورد به کوشتن داوه، و به‌کاره‌یناوه بوو تالانی مال و مولکی گشتی گهل، سه‌رکرده‌کان ، ملیشییای حزبی به کاریانه‌یناوه بوو پاراستنی به‌رژه‌وه‌ندی تاکه که‌س و بنه‌ماله‌که‌ی به پیچ‌ه‌وانه‌ی یاسا و دستوره‌وه .

زیندوکرده‌وه‌ی ژیانی دیموکراسی و نازادی ، گرفتگی گهل و ولاته، ناتوانین ده‌ستبه‌رداربین و رینه‌گیربین له عه‌قلیه‌تیکی ملیشییای خووپه‌رست ، که به هه‌وه‌سی خوئی و بو به‌رژه‌وه‌ندی خوئی یاری به چاره‌نوسی گهل بکا ، وه‌ک له‌وه پیش کردویانه .

دهسه‌لآتی پیسخوری حیزبی ، گه‌لی کوردستان فییری قبول کردنی کوئلیه‌تی کردوه، به‌چه‌ند ریگایه‌ک ژه‌هری شیرینی ده‌رخوارد ئه‌دات: موچه ، پایه‌ی به‌رزیان نزم ، دروستکردنی یاریگاه ، هوتیل و مه‌شروب و شوینی رابواردن ، بلاو بوونه‌وه‌ی له‌شفرۆشی و مه‌لها و تریاک و مه‌شغولکردن به گورانی وره‌قس و سه‌ما، موچه‌خوره‌کان دوعا و سوپاسی دهسه‌لآتی دز ئه‌که‌ن ، به موقه‌ده‌س ته‌ماشایان ده‌که‌ن ، درۆی دهسه‌لآت به راستی داده‌نریت ، له ئه‌نجامدا ژماره‌یه‌کی زور ئه‌بن به هوکاری گرنک بو کوئله‌یه‌تی خوویان ، بوو سوکایه‌تی خوویان تا راده‌ی گه‌دایی و ناژه‌لی ، ئه‌بن به دوژمنی خوویان و له ژیر فرمانی دوژمنی نازادیه‌که‌یاندا ، ئه‌م که‌سانه دلایان خوشه که ناژه‌لی سه‌رکرده‌ی پیسخورن... مملانی له ناو مه‌سینه‌لگرانی دهسه‌لآت دروست ده‌بی ، کی ئه‌توانی باشتر به درۆ مه‌دح و گه‌وره‌کردنی سه‌روک زیاتر بکات، گورانی وه‌له‌به‌ست ده‌لین به به‌ژنوو بالای دهسه‌لآتیکی تاوانبار .... ئه‌گه‌ن به ئاستیک به ره‌زامه‌ندی خوویان ئه‌بن دژی نازادی خوویان ، خوشه‌ویستی بو نازادی و سه‌ره‌رزی وه‌ستکردن به مروقیه‌تی خووی تال ده‌بییت و ده‌مرییت . ئه‌م که‌سانه ده‌وری نه‌وت (پترول) ده‌بینن بوو ئه‌وه‌ی ماشینی ده‌سته‌لآتی دکتاتور به‌رده‌وام بییت له ویرانکردنی ئه‌خلاق کومه‌لگای کوردوستاندا .

مروقه ناتوانی نازادی یان هه‌رشتیکی تر به ده‌ست به‌ینییت که خوشه‌ویستی بوئی نه‌بییت... ناشکرایه ده‌سته‌لآتی بیسخور خوشه‌ویستی نازادی وشه‌ره‌فمه‌ندی گواستوته‌وه له ناو کومه‌لگا به‌ره‌و خوشه‌ویستی پولداری نایاسای ، خوش گوزه‌راندن ، ئوتومبیلی دواترین مودیل و قه‌سری گه‌وره و مولک و ژیانی که‌شخه ، به‌رامبه‌ر له‌ده‌ستدانی نازادی ، رازیبوون به ژیان وه‌ک ناژهل له‌ژیر فرمانی دهسه‌لآتیکی که هیچ ریژ بو گه‌له‌گه‌ی نیه .

لیکۆلهری فرهنسی (ئیتین له بوئیس) له مهقالهكهی به ناو بانگ (کۆیلهیه تی به پزامه ندیی) دا ده لیت له بابته جه ماوه ری هاوکار بو چه سپاندن و پتهو کردنی سیسته می دکتاتوری:

"ئه گهر تو دار بجه یته سه ر ئاگره که ، ئاگر هر پهره ده ستینیت و بلاو ده بیته وه ، به لام ئه گهر داری بو نه به یته له خوویه وه کز ده بیته و ده مریت ، به بی ئه وه ی پیویستی هه بیته ئاوی پیا بکه یته ، به هه مان شیوه ، له کاتی هاوکاری و خزمه تکردنیاندا ، سته مکاره کان ته ماعتر دهن ، و بویرتر دهن ، زیاتر خه ریکی تالان ویرانکاری دهن ، ئه گهر ئیمه واز له گوپراه لپی ئه وان و یارمه تیدان به ینین ، له خو یانه وه ده شکین و زه لیل دهن ، وه ک رگی دار وشک دهن ، چونکه نه ئاو و نه خواردن بو پرگه کانیا ن ناچیت ."

ئومیده وارم گه لی کورد چیت یاریده ری ئه م ده سه لاته تالانکه ره نه بی و به ده م بانگه وازه کانیا نه وه نه چن و پشت بکه نه میدیاکانیا ن. و خوشه ویستی نازادی و هه ست به مروقایه تی خووی و به ره ییانی ژیا نی دیمو کراسی بیته ئامانجی سه ره کی له تیکوشانی ئه مرو.

---

² Etienne De La Boétie . Discours de la servitude volontaire. GF Flammarion.

³ مه بهستی ئه وه یه جه ماوه ری یارمه تی و بشتگیری ده سه لاتی سته مکار نه کات